

Правоохоронна функція згідно Конституції України реалізується правоохоронними органами, які покликані забезпечити державну безпеку та захист державного кордону. Таке тлумачення правоохоронної функції є звуженим та не відображає всіх аспектів даного напрямку діяльності держави. Більш детально вона визначається в наукових джерелах. Так, О.М. Полковніченко вважає, що правоохоронна функція держави – це забезпечений системою необхідних ресурсів комплексний напрямок діяльності держави, який об'єднує низку заходів (у тому числі примусових), заснованих на принципах справедливості та ефективності, що спрямовані на безконфліктну реалізацію прав, свобод і законних інтересів людини і громадянина, забезпечення соціальної злагоди, недопущення індивідуальних, колективних та масових порушень законності та правопорядку. О. Л. Соколенко визначає правоохоронну функцію держави як комплексний, цілісний, пріоритетний напрямок державної політики, спрямований на забезпечення відповідно до засад верховенства права та пріоритету прав людини охорони права і правовідносин, а також захисту основ конституційного ладу, у тому числі прав, свобод і законних інтересів людини і громадянина, законності та правопорядку.

З даних визначень випливають ознаки правоохоронної функції держави, а саме: це комплексний напрямок діяльності держави; спрямований на захист прав, свобод та законних інтересів людини, конституційного ладу, публічної безпеки та порядку, права та правовідносин; реалізується системою спеціально утворених суб'єктів; його реалізація забезпечується системою необхідних ресурсів; ґрунтується на принципах верховенства права, пріоритету прав і свобод людини, справедливості, ефективності.

Враховуючи дані ознаки, правоохоронну функцію держави можна визначити як комплексний напрямок діяльності держави з охорони прав, свобод та законних інтересів людини, конституційного ладу, публічної безпеки та порядку, права та правовідносин, що ґрунтується на принципах верховенства права, пріоритету прав і свобод людини, справедливості, ефективності та забезпечується системою спеціальних суб'єктів та необхідних ресурсів.

Одержано 17.04.2018

УДК 342.9

Ірина Володимирівна СОВАЛО,
студентка групи ПДдср-17-7 ХНУВС

Науковий керівник: доцент кафедри юридичних дисциплін

Сумської філії ХНУВС кандидат юридичних наук, доцент Шоптенко С. С.

СУЧАСНА СИСТЕМА ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ

Конституція України визначила захист суверенітету і територіальної цілісності України, забезпечення її економічної та інформаційної безпеки найважливішою функцією держави, реалізація якої покладається на правоохоронні органи. Система таких органів будується таким чином, щоб комплексно забезпечити захист національної безпеки та публічного порядку, охорону життя і здоров'я громадян, їх прав, свобод та законних інтересів.

Повний перелік правоохоронних органів на сьогоднішній день чітко не визначений в жодному нормативно-правовому акті. Найбільш повно їх система закріплена в ч. 1 ст. 2 Закону України «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів» від 23 грудня 1993 року, згідно з яким правоохоронні органи – це органи прокуратури, Національної поліції, служби безпеки, Військової служби правопорядку у Збройних Силах України, Національне антикорупційне бюро України, органи охорони державного кордону, органи доходів і зборів, органи і установи виконання покарань, слідчі ізолятори, органи державного фінансового контролю, рибохорони, державної лісової охорони, інші органи, які здійснюють правозастосовні або правоохоронні функції.

Систематизувати правоохоронні органи намагалися і науковці. Так, дослідник К.Ю. Мельник усіх суб'єктів правоохоронної діяльності поділяє на три групи: 1) власне правоохоронні органи (суди, прокуратура, органи внутрішніх справ, Служба безпеки України, Державна прикордонна служба України, Управління державної охорони України); 2) органи (підрозділи) та посадові особи, однією з цілей функціонування яких є захист прав і свобод громадян, інтересів суспільства і держави від злочинних та інших протиправних посягань (Державна податкова служба, Державна митна служба, Державна лісова охорона, Державна екологічна інспекція, Державна пожежна охорона, капітани морських суден, що перебувають у далекому плаванні, тощо); 3) органи та організації, які сприяють правоохороні (адвокатура, нотаріат, приватні детективні й охоронні служби, недержавні органи охорони громадського порядку).

О. М. Музичук запропонував правоохоронні органи об'єднати у дві групи: 1) опосередковано правоохоронні, серед яких: органи внутрішніх справ, органи прокуратури, Служба безпеки України, Державна митна служба України, Державна податкова служба України, Державна прикордонна служба України, Управління державної охорони, Військова служба правопорядку у Збройних силах України, Служба зовнішньої розвідки України, Розвідувальний орган Міністерства оборони України, Державна кримінально-виконавча служба України, органи державного пожежного нагляду; 2) безпосередньо правоохоронні, до яких варто віднести відповідні підрозділи вищенаведених опосередковано правоохоронних органів, які спеціально створені з метою забезпечення охорони та захисту прав і свобод громадян, інтересів суспільства і держави, насамперед, від злочинних посягань [7].

Проаналізувавши нормативно-правові акти та думки вчених, можна зробити висновок, що систему правоохоронних органів доцільно розглядати через їх поділ на безпосередні та опосередковані. Для перших з них виконання правоохоронних функцій є основним завданням, що визначає зміст їх роботи. Опосередковані суб'єкти, виконуючи інші державно-владні завдання, можуть реалізовувати ряд правоохоронних повноважень. До першої групи належать: прокуратура, Національна поліція України, Національна гвардія, Служба безпеки України, Національне антикорупційне бюро України, Державне бюро розслідувань, Державна фіскальна служба України, Державна прикордонна служба України, Військова служба правопорядку у Збройних Силах України, Державна пенітенціарна служба України. Опосередкованими правоохоронними органами є: управління державної охорони, органи державного фінансового контролю, органи рибохорони, органи державної лісової охорони, Державна служба з надзвичайних ситуацій, Державна виконавча служба та інші органи державної влади, які відповідно до законодавства уповноважені на реалізацію правоохоронних функцій.

Одержано 17.04.2018

